

DOKUMENT			SIDA
Riktlinje för skydd av barn			1(6)
FÖRBERETT AV Sektionen för verksamhetsutveckling och institutionell finansiering	DATUM 2018-12-19	DOKUMENTREFERENS	VERSION

Riktlinje för skydd av barn

1. Syfte och ändamål

Act Svenska kyrkan är verksamma i utvecklingssamarbete, påverkansarbete samt humanitära insatser. Act Svenska kyrkan samarbetar med andra kyrkor och trosbaserade aktörer på lokal och global nivå för att tala och agera för mänsklig värdighet. Act Svenska kyrkan är i egenskap av etablerad organisation inom utvecklingssamarbete, påverkansarbete och humanitära insatser, engagerad i att tillsammans med andra aktörer förbättra förverkligandet av mänskliga rättigheter för alla.¹

Syftet med denna riktlinje om skydd av barn är att förklara Act Svenska kyrkans engagemang för att tillvarata samt utarbeta policyer, förfaranden samt praxis som tillämpas för att säkerställa att verksamheten är säker för barn. Denna riktlinje efterlever *ACT-alliansens policy för tillvaratagandet av barns intressen* och *Act Svenska kyrkans uppförandekod*². Den har utvecklats med hjälp av globala erfarenheter och standard för skydd av barn, på global nivå³ och gäller all personal inom Act Svenska kyrkan enligt vad som definierats i *Uppförandekoden*.⁴

2. Åtagande

Alla barn har rätt till skydd.⁵ Utöver det generella ansvaret för att stötta skyddet av barn, erkänner Act Svenska kyrkan sitt specifika ansvar för skydd av de barn som påverkas av dess arbete.

Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med internationella och lokala partner, såsom kyrkor, trosbaserade organisationer och andra aktörer från det civila samhället.

Verksamhetens aktiviteter äger ofta rum under svåra omständigheter där barn kanske är internflyktingar, separerade från sin familj eller föräldralösa samt skilda från sin vanliga sociala miljö. Barn som har lidit fysiska eller mentala skador eller har funktionshinder är särskilt sårbara. I flera kontexter bidrar kön till ett barns sårbarhet. Act Svenska kyrkan erkänner i egenskap av trosbaserad aktör den roll som trossamfund kan spela för att mildra – men även bidra till – de risker som barn utsätts för.

Act Svenska kyrkan respekterar och efterlever nationell och internationell lagstiftning. Act Svenska kyrkans uppförandekoder och policyer kan ibland vara striktare än lokal eller nationell lagstiftning. I dessa fall är personalen skyldig att följa Act Svenska kyrkans uppförandekoder eller policyer.

¹ Svenska kyrkan, "Strategisk plan," 2018-2022, § 7.

² "Act Svenska kyrkans uppförandekod," 2016.

³ Dessa inkluderar FN:s konvention om barnets rättigheter, minimistandarden för skydd av barn vid humanitära insatser samt efterlevandet av standarder för barns säkerhet.

⁴ Inklusivt "alla anställda, deras anhöriga, praktikanter, konsulter, observatörer, volontärer, förtroendevalda, och alla andra enskilda som arbetar för eller representerar organisationen". Svenska kyrkan, "Act Svenska kyrkans uppförandekod," § 2.

⁵ Oavsett social status, ras, etnicitet, hudfärg, religion, kön, sexuell läggning, ålder, civilstånd, nationellt ursprung, politisk tillhörighet eller funktionshinder. Act Svenska kyrkans uppförandekod, sidan 2

Act Svenska kyrkan åtar sig att efterleva denna riktlinje om skydd av barn inom alla beslut och aktiviteter.⁶

3. Vägledande principer

Act Svenska kyrkan erkänner sitt ansvar för att skydda barn som Act Svenska kyrkan arbetar med, är i kontakt med eller som påverkas av Act Svenska kyrkans arbete och verksamhet.

1. Erkännande av barnets bästa

Act Svenska kyrkan efterlever FN-konventionen om barns rättigheter och åtar sig att upprätthålla rättigheterna och skyldigheterna i denna konvention.

Act Svenska kyrkan respekterar barnens rätt att delta i beslut som påverkar dem och att deras åsikter ska lyssnas på samt tas i beaktande. Barn ska även ha möjlighet att lämna in klagomål⁷. I de fall där det föreligger en intressekonflikt, ska Act Svenska kyrkan säkerställa att barnets intresse alltid hamnar i första rummet.⁸

2. Nolltolerans mot utnyttjande och övergrepp mot barn, inklusive sexuell exploatering samt sexuella övergrepp

Act Svenska kyrkan tolererar inte någon form av utnyttjande eller övergrepp mot barn, inklusive sexuell exploatering eller sexuella övergrepp. Olovligt uppförande inkluderar olämpligt språk eller uppförande vid interaktion med ett eller flera barn, mobbning eller trakasserier av barn såväl verbalt som fysiskt inklusive fysisk bestraffning, att exponera barnet för pornografi, grooming och människohandel, besök på barer, restauranger eller andra lokaler där minderåriga personer exponeras sexuellt och i strid med principen om omsorgsplikten. I de fall där det är möjligt ska personal undvika att vara ensamma med ett barn. Användning av barnarbete är förbjudet. Personal får aldrig ägna sig åt sexuella aktiviteter tillsammans med ett eller flera barn, oberoende av lokal myndighetsålder eller lokal åldersgräns för samtycke till sexuell umgänge. Personal får aldrig konsumera, köpa, sälja, äga eller distribuera någon form av barnpornografi.⁹ Act Svenska kyrkan får inte medvetet anlita, vare sig direkt eller indirekt, någon som utgör en oacceptabel risk för barn.

3. Efterlevnad av all barnskyddslagstiftning

Act Svenska kyrkans personal ska efterleva lokal och internationell barnskyddslagstiftning i de länder där den reser och arbetar.¹⁰ I fall där lokal lagstiftning eller kulturell sedvänja strider mot denna riktlinje om skydd av barn och uppförandekoden, förväntas personalen efterleva den högsta standarden.

4. Implementering

I Rekrytering av personal som är säker för barn

Svenska kyrkans åtagande om en rekrytering som är säker för barn definieras i *Rutin för utdrag ur belastningsregistret i samband med rekrytering, 2018*.¹¹ Enligt svensk lagstiftning

⁶ Svenska kyrkan, "Strategisk plan," § 3.1.8. Åtaganden och kvalitetssäkring; Svenska kyrkan, "Act Svenska kyrkans uppförandekod," § 3. Regler för uppförande.

⁷ Svenska kyrkan, "Riktlinje för hantering av klagomål på Svenska kyrkans internationella arbete," 2017.

⁸ Svenska kyrkan har sedan 2013 åtagit sig att utföra barnkonsekvensanalyser vid alla sina beslut. Svenska kyrkan, *Barnkonsekvensanalyser i Svenska Kyrkan*, 2012.

⁹ Svenska kyrkan, "Act Svenska kyrkans uppförandekod," § 4 Misskötsel.

¹⁰ Uppförandekod

¹¹ Svenska kyrkan, "Rutin för utdrag ur Belastningsregistret," 2018.

har arbetsgivaren rätt att informeras om befintliga domar för sexuella övergrepp mot barn som registrerats i belastningsregistret, om den sökta positionen innebär direkt och tät kontakt med barn. Den sökande är skyldig att tillhandahålla denna information. Den rekryteringsansvarige avgör om positionen innebär direkt och tät kontakt med barn.

II Introduktion och utbildning i skydd av barn Act Svenska kyrkans personal utbildas i skydd av barn både i samband med orientering för nyanställda samt som en del av återkommande utbildningar för all personal. Webbaserade e-träningar finns tillgänglig för hela ACT-alliansen och dess partners. Act Svenska kyrkan kan stötta partner med utbildning i skydd av barn. Detta gäller i synnerhet då partnern ännu inte uppfyller de krav som är listade i denna riktlinje.

III Uppförandekod

All personal måste underteckna och efterleva *Act Svenska kyrkans Uppförandekod* och *Uppförandekod för Svenska kyrkans nationella nivå*. Bristande efterlevnad av Uppförandekoderna kommer resultera i disciplinära åtgärder. Svenska kyrkans personalavdelning förvarar de undertecknade kopiorna i personalakten.

IV Skydd av barn i utformning och riskbedömning inom programverksamhet

Barns säkerhet iakttas både vid aktiviteter som fokuserar på barn och vid program som kan påverka barns välbefinnande. Act Svenska kyrkan åtar sig att se över sina program för att utvärdera risker för barn och utveckla lämpliga strategier för att reducera dessa i de fall där det är nödvändigt. Act Svenska kyrkan förväntar sig även att dess partner integrerar skydd av barn i befintliga program samt att de regelbundet ser över sina program för att upptäcka nya eller framväxande risker för barn.

V Samarbete med partner

Personal som arbetar direkt med partner ska säkerställa att partnererna har en Uppförandekod för personal för att förebygga korrupktion, bedrägeri samt utnyttjande och övergrepp, inklusive sexuella, samt att säkerställa tillvaratagandet av barns intressen, enligt vad som har definierats i Svenska kyrkans samarbetsavtal.¹² Personal som arbetar med partner som är medlemmar av ACT-alliansen arbetar tillsammans för att säkerställa att alla efterlever ACT-alliansens policy för tillvaratagande av barns intressen.¹³

VI Processer för rapportering och utredning av oro rörande barns intressen

Underlåtenhet att efterfölja de principer som beskrivs i denna riktlinje är ett brott mot *Svenska kyrkans internationella arbetes uppförandekod*. Dessa brott anses vara *känsliga klagomål*.¹⁴ ACT - Svenska kyrkans mekanism för att hantera klagomål har gjorts tillgänglig för barn genom tillhandahållandet av flera alternativa sätt att framföra klagomål på.¹⁵ Kontaktpunkterna för hanteringen av klagomål är även kontaktpunkter för tillvaratagandet av barns intressen.

VII Kommunikation som är säker för barn

Principerna för kommunikation som är säker för barn beskrivs såväl i denna uppförandekod som i Riktlinjerna för informationsdelande och den nationella "Bildpolicyn".¹⁶

VIII Kontroll av efterlevnad

¹² Svenska kyrkan, "Samarbetsavtal 2018," 2018, § 4.11.; Svenska kyrkan, "Allmänna villkor för Samarbetsavtalet, Bilaga 1," 2018, § 11.

¹³ ACT-alliansen, "ACT-alliansens policy för tillvaratagandet av barns intressen, maj 2015".

¹⁴ Svenska kyrkan, "Riktlinje för hantering av klagomål på Svenska kyrkans internationella arbete." Svenska kyrkans mekanism för att hantera klagomål uppfyller CHS-alliansens riktlinjer för granskning, https://www.chsalliance.org/files/files/Investigation-Guidelines-2015_English.pdf

¹⁵ Svenska kyrkan. Riktlinjer för hantering av klagomål.

¹⁶ Svenska kyrkan, "Act Svenska kyrkans uppförandekod"; Svenska kyrkan, "Riktlinjer för informationsdelning," 2018; Svenska kyrkan, "Bildpolicy", 2016.

Denna riktlinje har godkänts av den internationella chefen den 19 december 2018. Riktlinjen kommer att ses över minst vart tredje år, eller då det är nödvändigt. Regelbunden övervakning av risker, riskreducering och effektiviteten av åtgärderna för att tillvarata barns intressens kommer övervakas och ses över vid sidan av Svenska kyrkans interna revisionsprocesser.

Definitioner och termer

Barnmisshandel

Barnmisshandel definieras som en åtgärd (eller underlåtenhet att vidta åtgärder) begången av föräldrar, vårdgivare, andra vuxna eller äldre ungdomar som utgör en fara för ett barns fysiska eller känslomässiga hälsa, utveckling eller värdighet. Oavsett sitt kön kan barn lida av alla typer av barnmisshandel. Barnen upplever ofta fler än en typ av barnmisshandel samtidigt:

- **Fysisk misshandel** – användandet av fysisk styrka mot ett barn som resulterar i att barnet skadas. Fysisk misshandel inkluderar knuffar, slag, skakning, kastande, knytnävsslag, sparkar, bitande, brännande, strypning och förgiftning;
- **Känslomässig misshandel** – ett pågående mönster av olämpliga verbala eller symboliska handlingar mot ett barn eller underlåtenhet över tid att tillhandahålla ett barn tillräcklig omvårdnad och emotionell tillgänglighet. Känslomässig misshandel inkluderar hot, avvisning, isolering, förringande samt utskällningar.
- **Sexuella övergrepp** – utnyttjandet av makt eller auktoritet för att involvera ett barn i sexuell aktivitet av en vuxen eller ett betydligt äldre barn eller ungdom. Sexuella övergrepp kan inkludera vidrörande av könsorgan eller bröst, masturbering, oralsex, vaginal eller anal penetration av en penis, ett finger eller annat föremål samt att exponera barnet för sex eller pornografi.
- **Vanvård** – en vuxen eller vårdgivares underlåtenhet att tillhandahålla barnet (om de har möjlighet därtill) med de villkor som är kulturellt accepterade som nödvändiga för barnets fysiska och känslomässiga utveckling och välmående.¹⁷

Exploatering av barn

Exploatering av barn innebär användandet av barn i arbete eller andra aktiviteter till gagn för andra, som är oacceptabelt eftersom det berövar dem deras barndom, utbildning, utveckling eller värdighet. Den inkluderar oacceptabelt barnarbete, barnprostitution eller människohandel med barn samt barnpornografi.¹⁸

Barnarbete

Termen ”barnarbete” definieras ofta som arbete som berövar barnen deras barndom, deras potential och deras värdighet, och som är skadligt för deras fysiska och mentala utveckling. Det avser arbete som är mentalt, fysiskt, socialt eller moraliskt farligt och skadligt för barn, samt stör deras skolgång.

Barn

Alla personer under 18 år anses vara barn¹⁹

Barnpornografi

I enlighet med det fakultativa protokollet till konventionen om barns rättigheter innebär ”barnpornografi” ”all ”representation, oavsett form, av ett barn som ägnar sig åt verkliga eller simulerade explicita sexuella aktiviteter eller någon representation av ett barns könsorgan för huvudsakligen sexuella syften.”

Skydd av barn

Interna policyer, rutiner och metoder som organisationen använder för att garantera barns säkerhet. Detta inbegriper att se till att:

- All personal uppför sig lämpligt mot barn och aldrig missbrukar den förtroendeposition som följer med deras anställning.
- All personal är medveten om och agerar på lämpligt vis i händelse av övergrepp

¹⁷ ChildFund Australia: <https://www.childfund.org.au/child-safeguarding-policy/>

¹⁸ ChildFund Australia: <https://www.childfund.org.au/child-safeguarding-policy/>

¹⁹ FN-konventionen om barns rättigheter (”barnkonventionen”)

- mot och sexuellt utnyttjande av barn.
- Organisationen i alla aktiviteter skapar en miljö som är säker för barn, genom att alltid göra en bedömning av och reducera potentiella risker för barn.
- All personal drivs av omsorg om barn.

Miljö som är säker för barn

En miljö som är säker för barn är en där aktiva åtgärder vidtas för att minska risker för att barnen lider skada och där det råder tydliga, etablerade riktlinjer och procedurer för uppförande, samt där missbruk anmäls och följs upp.

Kommersiell eller annan exploatering av ett barn

Användning av barnet för arbete eller andra aktiviteter som gynnar andra. Detta inkluderar, men är inte begränsat till, barnarbete. Dessa aktiviteter har en negativ inverkan på barnets fysiska eller mentala hälsa, utbildning, moraliska eller socio-emotionella utveckling. Barn som rekryteras till armén inkluderas i denna kategori.²⁰

Informerat samtycke

Tillstånd ges med full vetskap om de risker som är involverade, potentiella konsekvenser samt tillgängliga alternativ.

Vanvård och försumlig behandling

Beroende på sammanhang, resurser och omständigheter avses med vanvård och försumlig behandling ett fortlöpande misslyckande med att tillgodose ett barns grundläggande fysiska och/eller psykologiska behov, vilket sannolikt riskerar att leda till en allvarlig försämring av ett barns hälsosamma fysiska, andliga, moraliska samt mentala utveckling. Det inkluderar underlåtenhet att ordentligt övervaka och skydda barnen från skada och tillhandahålla näring, skydd och säkra levnads-/arbetsvillkor. Det kan även involvera moderns försummelse under graviditeten på grund av alkohol- eller drogmisbruk samt vanvård eller misshandel av ett barn med funktionshinder.²¹

Gromning (inklusive på nätet)

Beteende som gör det lättare för en gärningsman att införskaffa ett barn för sexuella aktiviteter.

Partner

Alla organisationer som har ett etablerat partnerskap med ACT – Svenska kyrkan eller får finansiering från ACT – Svenska kyrkan.

Sexuellt utnyttjande

Alla typer av försök till missbruk av någon i en utsatt position, utnyttjande av åtskillnad i makt eller trovärdighet, för sexuella syften, inklusive – men inte begränsat till – att erhålla monetär, sexuell eller politisk vinning på utnyttjandet av någon annan.²²

Personal

Syftar på, men är inte begränsat till, alla anställda, deras anhöriga, praktikanter, konsulter, observatörer, volontärer, förtroendevalda och alla enskilda som arbetar för eller representerar organisationen.

²⁰ https://keepingchildrensafe.org.uk/sites/default/files/resource-uploads/KCS_STANDARDS_2014.pdf

²¹ https://keepingchildrensafe.org.uk/sites/default/files/resource-uploads/KCS_STANDARDS_2014.pdf

²² Förenta nationernas (FN:s) generalsekreterares bulletin 2003/13, den 9 oktober 2003, Särskilda åtgärder för skydd mot sexuellt utnyttjande och misshandel (Special Measures for Protection from Sexual Exploitation and Abuse).